

Sygn. akt III KK 397/15

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 12 lutego 2016 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Józef Dołhy (przewodniczący)

SSN Kazimierz Klugiewicz

SSN Barbara Skoczowska (sprawozdawca)

Protokolant Łukasz Biernacki

po rozpoznaniu na posiedzeniu w dniu 12 lutego 2016 r.,

w sprawie **Z. J. i Z. S.**,

skazanych za popełnienie przestępstw z art. 258 § 1 k.k. i innych,

w związku z kasacjami wniesionymi przez obrońców skazanych,

od wyroku Sądu Okręgowego w G.

z dnia 17 lipca 2014 r.,

utrzymującego w mocy wyrok Sądu Rejonowego w G.

z dnia 6 grudnia 2012 r.

z urzędu, na podstawie art. 439 § 1 pkt 2 k.p.k.,

1. uchyla zaskarżony wyrok oraz utrzymany nim w mocy wyrok Sądu I instancji wobec Z. J. i Z.S., a na podstawie art. 435 k.p.k. w zw. z art. 536 k.p.k. także na rzecz P. O., M. M., M. C., Z. B., J. P., R. T., A. L., J. G., W. O., J. G. i B. L. i sprawę przekazuje do ponownego rozpoznania Sądowi Okręgowemu w G. jako sądowi I instancji;

2. zarządza zwrot Z. J. opłaty od kasacji w kwocie 450 (czterysta pięćdziesiąt) złotych.

UZASADNIENIE

Sąd Rejonowy w G. jednoosobowo, pod przewodnictwem sędzi D. D., poczynawszy od dnia 7 czerwca 2006 r. rozpoznawał sprawę 19 osób oskarżonych między innymi o przestępstwo z art. 258 § 1 k.k. polegające na udziale w zorganizowanej grupie przestępczej mającej głównie na celu kradzież ropy naftowej z rurociągu „Przyjaźń”. Wyrokiem z dnia 6 grudnia 2012 r., sygn. akt II K .../05 Sąd ten skazał 13 oskarżonych, w tym Z. J. i Z. S. wymierzając im kary jednostkowe oraz kary łączne, natomiast 6 oskarżonych uniewinnił od popełnienia zarzucanych im czynów.

Sąd Okręgowy w G., po rozpoznaniu apelacji prokuratora, pełnomocnika oskarżyciela posiłkowego oraz obrońców szeregu oskarżonych, w tym Z. J. i Z. S., wyrokiem z dnia 17 lipca 2014 r., sygn. akt V Ka .../13, utrzymał w mocy zaskarżony wyrok, uznając apelacje za oczywiście bezzasadne.

Od wyroku Sądu odwoławczego kasację wnieśli obrońcy skazanych Z. J. i Z. S.

Obrońca Z. J. zaskarżonemu wyrokowi zarzucił rażące naruszenie przepisów postępowania, mające istotny wpływ na treść orzeczenia, a to art. 433 § 2 k.p.k. w zw. z art. 457 § 3 k.p.k. poprzez nie rozważenie wszystkich wniosków i zarzutów zawartych w apelacji dotyczących naruszenia przepisów postępowania, a to art. 4 k.p.k., art. 7 k.p.k. w zw. z art. 410 k.p.k. oraz naruszenia prawa materialnego, a to art. 270 § 1 k.k. Podnosząc ten zarzut skarżący wniósł o uchylenie wyroku Sądu Okręgowego w G. w zaskarżonej części i przekazanie sprawy temu Sądowi do ponownego rozpoznania.

Obrońca Z. S. podnosząc zarzut rażącego naruszenia przepisów postępowania mogące mieć wpływ na treść orzeczenia, a mianowicie art. 117 § 2 k.p.k. w zw. z art. 6 k.p.k. poprzez przeprowadzenie rozprawy apelacyjnej w dniu 10 lipca 2014 r. pod nieobecność tego oskarżonego, pomimo prawidłowego usprawiedliwienia nieobecności, wniósł również o uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy Sądowi Okręgowemu w G. do ponownego rozpoznania.

Prokurator Prokuratury Okręgowej w G. w pisemnych odpowiedziach na kasację wniósł o oddalenie kasacji obrońcy skazanego Z. J. jako oczywiście bezzasadnej, a co do kasacji obrońcy Z. S. wniósł o jej uwzględnienie i uchylenie orzeczenia Sądu II instancji w części dotyczącej tego oskarżonego i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi odwoławczemu.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Zgodnie z treścią art. 536 k.p.k. Sąd Najwyższy rozpoznaje kasację w granicach zaskarżenia i podniesionych zarzutów, a w zakresie szerszym- tylko w wypadkach określonych w art. 435 k.p.k., art. 439 k.p.k. i art. 455 k.p.k. Analiza akt wskazuje, że w niniejszej sprawie zaistniała właśnie konieczność orzekania wykraczającego poza granice kasacji, które wywiedli obrońcy skazanych Z. J. i Z. S., bowiem Sąd Rejonowy w G., który wydał wyrok w pierwszej instancji był nienależycie obsadzony. W takiej sytuacji należy stwierdzić, że w sprawie wystąpiła bezwzględna przyczyna odwoławcza, o której mowa w art. 439 § 1 pkt 2 k.p.k., co nakłada na Sąd Najwyższy obowiązek uchylenia zarówno zaskarżonego orzeczenia, jak i orzeczenia Sądu I instancji dotkniętego tym uchybieniem, bez badania związku przyczynowego pomiędzy uchybieniem, a treścią tego orzeczenia. Stwierdzenie zaistnienia bezwzględnej przyczyny odwoławczej czyni natomiast przedwczesnym odnośnienie się do zarzutów zawartych w kasacjach.

Sąd Najwyższy dokonując z urzędu ustalenia, na podstawie dołączonych do akt sprawy dokumentów stwierdził, że sędzia Sądu Rejonowego w G. D. D., która rozpoznawała sprawę od dnia 7 czerwca 2006 r., odebrała w dniu 26 kwietnia 2012 r. nominację na sędziego Sądu Okręgowego w G., zgodnie z postanowieniem Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 16 kwietnia 2012 r. Jednakże od tego dnia, na kolejnych sześciu terminach rozprawy, aż do dnia wydania wyroku przez Sąd I instancji w dniu 6 grudnia 2012 r., sędzia D. D., jako sędzia Sądu Okręgowego nie posiadała delegacji do orzekania w Sądzie Rejonowym w G. wydanej w trybie art. 77 § 1 pkt 1 lub § 8 Prawa o ustroju sądów powszechnych, co wynika jednoznacznie z pism prezesów Sądu Rejonowego w G., Sądu Okręgowego w G. i Sądu Apelacyjnego (k. 39, k. 54, k. 55 akt SN). Wskazuje to więc jednoznacznie, że doszło w niniejszej sprawie do bezwzględnej przyczyny odwoławczej, o której mowa w art. 439 § 1 pkt 2 k.p.k., bowiem w składzie Sądu

Rejonowego w G. rozpoznającego sprawę o sygn. II K .../05, uczestniczyła sędzia sądu wyższego rzędu bez delegacji, co powoduje, że w tych terminach sąd był nienależycie obsadzony (por. uchwała Sądu Najwyższego z dnia 21 listopada 2001 r., I KZP 28/01, OSNKW z 2002 r., z. 1-2, poz. 3). Podkreślić należy, że bezwzględną przyczynę odwoławczą stanowi nie tylko udział sędziego sądu niższego w składzie sądu wyższego bez delegacji, ale również udział w składzie sądu niższego sędziego sądu wyższego bez prawidłowej delegacji. Obie te sytuacje wskazują na nienależytą obsadę sądu.

Należy nadto zauważyć, że błąd jakiego dopuścił się Sąd I instancji odnosi się nie tylko do Z. J. i Z. S., których obrońcy wnieśli kasacje, ale także do pozostałych skazanych w tej sprawie, czyli P. O. i innych. W związku z tym Sąd Najwyższy wydał wobec tych skazanych, w trybie art. 435 k.p.k. w zw. z art. 536 k.p.k., tej samej treści rozstrzygnięcie, jakie zapadło wobec Z. J. i Z. S. Uchylenie wyroku w trybie art. 435 k.p.k. może nastąpić jedynie na korzyść współoskarżonych, dlatego też brak było podstaw do uchylenia prawomocnych niewinnych orzeczeń wobec J. R., J. P., P. J., P. D., S. P. i W. P.

Wobec zaistnienia w niniejszej sprawie okoliczności stanowiących bezwzględną przyczynę odwoławczą określoną w art. 439 § 1 pkt 2 k.p.k. zaszła konieczność uchylenia zarówno zaskarżonego wyroku Sądu odwoławczego, jak i wyroku Sądu I instancji, czyli Sądu Rejonowego w G., który to Sąd dopuścił się tego uchybienia. Z uwagi jednak na treść art. 25 § 1 pkt 2 k.p.k. oraz kwalifikacje prawne zarzutów stawianych oskarżonym, w tym z art. 258 § 1 i § 3 k.k. sprawa została przekazana przez Sąd Najwyższy do ponownego rozpoznania Sądowi Okręgowemu w G. jako sądowi I instancji.

Zgodnie z treścią art. 527 § 4 k.p.k. nakazano zwrot Z. J. wniesionej przez niego opłaty sądowej w kwocie 450 zł.

Mając powyższe na uwadze, Sąd Najwyższy orzekł jak w części dyspozytywnej wyroku.